F-262 № 13028

საქართველოს პარლამენტის ეროვნული ბიბლიოთეკა

კვირა, 1918 წ. აპრილის 1 (14) № 71

ყოველდღიური გაზეთი

ფასი თბილისში და პროვინციაში 30 კაპ. რკ. გზის სადგურებზე 35 კაპ.

კვირა, 1918 წ. აპრილის 1 (14) № 71

საქართველო

რედაქცია

ხელნაწერი მოკლედ უნდა იყოს დაწერილი გარკვევით და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის გვარი და მისამართი. უმისამართო განცხადებანი არ მიიღება. დაუბეჭდავი ხელნაწერი შესწორების შემდეგ არ ინახება და რედაქცია ხელმოწერილ-მოწერილს მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია ღიაა დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ამავე დროს.

კონტორა

პირველ აპრილიდან ხელის მოწერა მიიღება მხოლოდ ხამი თვით და ერთ თვეზე—18 მ., თვეში (მხოლოდ ქალაქში) 6 მ. და 50 კ. ცალკე № 30 კ. განცხადებანი ფასი სტრიქონი პეტიტისა პირველ გვერდზე 50 კაპ. უკანასკნელზე—30 კაპ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. ხამგლოვიარო განცხადება თითოეული ზომით: 15×2=10 მანეთი, 20×2=13 მანეთი, 30×2=15 მანეთი. მისამართის გამოცვლა ღირს ქალაქში 1 მან. ქალაქს გარეთ 1 მ. და 50 კ. ფული და წერილები, რაც კონტორის შეეხება, უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. საჩქარო განცხადებანი უნდა მოიტანონ იქმნას არა უგვიანეს $1^1/_2$ სთ. ქართული კონტორაში. კონტორა ღიაა დილის 8 საათიდან 3 საათამდე და საღამოს 6—7 საათ.

მისამართი: ისახავლის ქუჩა, № 5 ქართული ქორვასლა. ფოსტის ადრესი: почт. ящикъ № 76. ტელეგრამის ადრესი: Тифлисъ. Сакартвело.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15—73

დღეს:

ჩრონიკა:

გერმანელებმა არმანტიესა და ქერველთან მდინარეების გადალახეს. ტყვედ იგდეს 20 ათასი კაცი.—ოსმალეთა შტაბი იტყობინება: ბათუმის სამხრეთით არტილერიის მოქმედება გაცხოველდა.—ყოყმარლუსა და შახტახტის შუა რკინის გზის მოძრაობა აღდგინეს.—შემახაში ბოლშევიკების აჯანყება ჩააქრ.—გორის წითელი გვარდია ოსთა პოლკის იარაღს აყრას მოითხოვს.

ნინო ალექსანდრეს ასული და იოსებ ზაქარიას ძე ქურდიანები აუწყებენ ნათესავთ და მეგობართ, რომ კვირას, 1 აპრილს, დილით [illegible] დანიშნულია ორმოცი დღის წირვა და პანაშვიდი უდროოდ გარდაცვლილ მათ საყვარელ და ერთგულ ძმის

[illegible]ოგლა და [illegible]აქიშვილის

სულის მოსახსენებლად. პანაშვიდი დაიწყება დილის 12 საათზე. (1—1564—1)

გულ დათუთქულნი დედა ნინო, დები ოლგა და მაშო, ძმები ლადო, პეტრე, პეტრე დავით[illegible], შვილები [illegible], ელენე და გიგო შანიძეები [illegible] ღრმა მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა, მეგობართა და ნაცნობთ, რომ 30 მარტს, ნაშუადღევს სამ საათზე, ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა მათი საყვარელი და [illegible]

იასე (სამსონ) ბესარიონის ძე შანიძე

პანაშვიდი დღეს, კვირას, და ხვალ, ორშაბათს, საღამოს შვიდის ნახევარზე (მლიეთის შესახვევი, № 9). გამოსვენება სამშაბათს, დილის ცხრა საათზე, [illegible] ეკლესიაში. წირვის შემდეგ წასვენება და დასაფლავება კუკიის წმ. ნინოს სასაფლაოზე. (2—1568—1)

ღრმად დამწუხრებულნი ნაკვეთია თომას ასული ნანობაშვილისა შვილებით: ანნა ალექსანდრე, [illegible] და ირაკლით [illegible] მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ ხანმოკლე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა საყვარელი შვილი პირველისა და [illegible] უკანასკნელითა

ნინა როდიონის ასული ნანობაშვილი

პანაშვიდები ყოველდღე საღამოს 7 საათზე, საკუთარ ბინაზე, მიხეილის პროსპექტი № 157 დასაფლავების დღე ცალკე იქნება გამოცხადებული. 1—1569—1

დღეს, 1 აპრილს, ვერის წმ. ნიკოლოზის ეკლესიაში გადახდილი იქნება 40 დღის წირვა და პანაშვიდი

ვასილი გიორგის ძე მაჩაბლის

სულის მოსახსენებლად, რასაც აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ ცოლისძმები ივანე ასული მაჩაბლისა, გიორგი, ნიკოლოზ, არჩილ, ილია და ნინო მაჩაბლები.

წირვა დაიწყება დილის 10 საათზედ, პანაშვიდი 12 საათზედ. (1—1562—1)

კვირას, 1 აპრილს, გარდაცვალების მე-9 დღეზე, [illegible] წმ. გიორგის ეკლესიაში გადახდილი იქნება პანაშვიდი [illegible] გარდაცვლილის

[illegible]ოლომონ იოსების ძე [illegible]

[illegible]

ერთად ერთი გზა

ყოფნა არ ყოფნის საკითხი აქვს გადასაჭრელი ქართველ ერს.

არა წვრილმანი ანგარიშებისათვის უნდება მას საბრძოლველად დარაზმვა, არა პარტიული, ჯგუფური მისწრაფებისათვის, არამედ ეროვნული მიწა-წყლის, ეროვნული თავისუფლებისა და ეროვნული არსებობისათვის.

ოსმალეთმა არაფრად ჩააგდო ამიერ-კავკასიის მთავრობა, მისი სეიმი და საზავო დელეგაცია. ოსმალეთმა არაფრად მიიჩნია ეგრედ წოდებული „ამიერ-კავკასიის დემოკრატია“, რომელზედაც ასე დიდ იმედებს ამყარებდნენ ჩვენი მეთაურები. ოსმალეთის მთავრობამ კარგად იცოდა, რომ ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკა არის ფიქტიური ქმნილება, რომ ის ფაქტიურად ხელის შეხებისთანავე, ცალკეულ მის ეროვნულ ნაწილების შემადგენელი, არამედ გამოიყენა და ეროვნულად მიუღებელნი მათი ძალები შეადგინეს. ოსმალეთი ითანხმებს ამიერ-კავკასიის საზავო დელეგაციას—ამიერ-კავკასიამ უნდა [illegible]

[illegible]

ქვეყანას გარდაქმნას უქადოდა ბი და ჯგუფები, წინა თავისი ფანტასტიკური პროგრამის მიხედვით. ამან დაამტკიცა ქართველი ერი ყველა იმ ძალებს, რომელთაც მეტი რამ საერთო ჰქონდათ მასთან. ამ ეროვნულ მოკავშირეთა ნაცვლად ქართველ სოციალ-დემოკრატიას უნდა შეექმნა ახალი ძალა—ამიერ-კავკასიის დემოკრატია, ამიერ-კავკასიის პროლეტარიატი და სოციალისტური წრეები, რომელსაც უნდა დაეცვა მისი საზღვრებს შეურყეველი არსებობა და შეექმნა ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკა.

დღეს ყველა ნათლად ჰხედავს თუ რამდენად გულუბრყვილო იყო ეს იმედები და თუ რამდენად დაზიანა ასეთმა პოლიტიკამ საქართველოს ეროვნული საქმე.

მთელი წლის განმავლობაში ქართველ ერს მხოლოდ იმას აკვეთინებდნენ, რაც მის ეროვნულ საქმეს აუძლურებდა და ასუსტებდა. დღეს ქართველი ერი უკვე უძლური და უმწეოა. მასთან ერთად უკვე კულტურისამებრ როტულდება ჩვენი საგარეო და საშინაო მდგომარეობა. ვისი მიზეზით არ უნდა [illegible]

[illegible]

ბი და ჯგუფები, წინა[illegible] კლასები. საქართველოს [illegible] ორგანო ყოველგვარ[illegible] და საშუალებით დაიცავს [illegible]ობისა და თავისუფლების[illegible].

ჩვენ მოვითხოვთ ყველა[illegible] და საზოგადოებრივ ჯგუ[illegible] საერთო ეროვნული საქ[illegible] უარყონ თავისი ვიწრო ჯ[illegible] ზიცია და შემოკრბენ [illegible] მთავრობის გარშემო, რომ[illegible] დღეს ერის ყველა ძალები [illegible] ხაცია საქართველოს არ[illegible] დასაცავად.

პ—ძე.

საზავო მოლაპარაკებისათვის

თითქმის ერთს თვეს გრძელდებ ტრაპიზონის სამშვიდობო მოლაპარაკება, ეს დრო ბერლინის კონგრესისათვის 1878 წელს საკმაო იყო, რომ რამდენიმე ევროპიული სახელმწიფო ურთიერთობა მოეგვარებინა. თუ ამიერ-კავკასიის დელეგაციის მუშაობა ჯერ-ჯერობით არავითარი საგრძნობი ნაყოფი არ გამოუღია, ეს მარტო [illegible]

[illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

[illegible]ეთის ავტონომიას. ოსმალეთისთვის [illegible]იერ-კავკასიაში მხოლოდ ორი პოლი[illegible]კურ-ტერიტორიული ერთეული არ[illegible]სობს: ადერბეიჯანი და საქართველო. მხოლოდ ამ ორ ერს შეუძლია [illegible]პარაკება იქონიონ ცენტრალურ [illegible]მწიფოებთან და გარემოების მი[illegible] [illegible]ული დამოუკიდებლობა ან [illegible]ლი ავტონომია მიიღონ. [illegible]კი სხვა არა დარჩენია-რა, [illegible]ეთსა, ადერბეიჯანსა თუ [illegible]ლოში კულტურულ ავტონომი[illegible] ეროვნული სკოლისა და ეკ[illegible] დასჯერდეს.

[illegible]ც დრო გადის მით უფრო მწვავ[illegible]ა საქართველოს მდგომარეობა, [illegible]თ უფრო ძნელდება საპატიო ზავის [illegible]ერა, ბრესტ-ლიტოვსკში ჩვენ კიდევ [illegible]ქლო როგორც ტერიტორიის ისე [illegible]ული უფლების ხელუხლებლო[illegible]ვა. ახლა ჩვენ იძულებული [illegible]ტერიტორიის ერთს ნაწილზე [illegible]უარი, ან უცხო სახელმწიფოს [illegible]ორატი ვსცნოთ. თუ კიდევ [illegible], შეიძლება მტერი ჩვენს [illegible]შუა გულში შემოიჭრას: [illegible] ხნით ბოლო მოუღება [illegible]კურს ოცნებებს. [illegible]სიის რესპუბლიკა ფიქ[illegible]ა როგორც შინაგანი ძა[illegible] [illegible]ერთაშორისო უფლების [illegible]ი. დროა, რომ საქართ[illegible]ულმა საბჭომ თავს იდოს [illegible]ადგენა, რომელიც მშვი[illegible] [illegible]დამყარებს ოსმალეთთან.

უსეთი

[illegible]ომისართა საბჭოს [illegible]ანცხადება

[illegible]ა მთავრობის წრეებში ლა[illegible]ენ: გერმანელებმა თუნდაც არ[illegible]ლონ წინ წაწევა—მოსკოვიდან [illegible]ერობა არსად არ გადავა. გადი[illegible]ჯანენ მხოლოდ ზოგიერთი გადმოტა[illegible]ნილ სამთავრობო დაწესებულებებს, თუ ამას სახალხო კომისართა საბჭო [illegible]სიროდ დაინახავს.

[illegible]მლის ქარხნების გადმოტანა

[illegible]სელბურგის წამლის ქარხნების [illegible]იდგეს უკვე შეუდგნენ. ნაწილი [illegible]თ უკრაინაში, ნაწილი ტომ[illegible] [illegible]ტობოლსკის გუბერნიაში.

იაპონური პრესა

[illegible]კი პრესას ზავის შეკვრა[illegible] [illegible]კითით ომის დაწყებად მიაჩნია. [illegible], რომ იაპონიაში უკვე მობი[illegible]ა გამოცხადდა.

ხერსონის აღება

[illegible]რმანეთის შტაბის ცნობით [illegible]ნი[illegible]ლ როშის რაზმებმა ხერსონი დაი[illegible]პყრეს.

რუსეთის სამხედრო ხარჯები

[illegible]სახალხო კომისართა საბჭოს გამოა[illegible]ნგარიშებით რუსეთს 1918 წ. 15 იან[illegible]ის სამხედრო ხარჯებზე დახარ[illegible]50.599.275.699 მანეთი.

რადიო-ბიულეტენი

[illegible]არტის 31

ბერლინი, [illegible]ილის 12. ნაუენის რა[illegible]დიო-სადგურიდ[illegible] ოფიციალი. ჩვენმა ჯარმა არმანტიერ[illegible] [illegible]ან და ქერვილთან [illegible]. სხვა ფრონტებზე მდ. ლისი [illegible] [illegible]ულია. მდგომარეობა [illegible] [illegible]ლის 12. ოსმალურ სტამბოლი. [illegible] [illegible]ილის. ოსმალეთის ოფი[illegible] [illegible]ლითო სადგ[illegible] [illegible]სტინის ფრონტი. რახიფ[illegible]ლი. პალ[illegible] [illegible]ილების იერიში მათ და[illegible]ინდლის [illegible] გუთავდა. ნაბლუზ იერუსა[illegible]აზე ორივე მხრივ საარტი[illegible]ლერიო გაძლიერდა.

კავკასიის ფრონტი

[illegible]ის ციხის სამხრეთით საარტი[illegible] [illegible] მოქმედება გაცხოველდა. აქ [illegible]ენ ხელთ ვიგდეთ იარაღი და ტყვია[illegible]მალი. სხვა ფრონტებზე თვალსაჩინო [illegible]ფერი მომხდარა.

შავ ზღვაზე. ბათუმზე. სევასტოპოლის კაპიტანს როზოვს. თბილისის სასახლე. ვემუქრებით ფლოტის ცენტრის თავმჯდომარის კნოსურის დეპეშას და წინააღმდეგი არა ვართ, რომ ტრანსპორტი „ვეზე" სულიში გადაზიდოს, მაგრამ ჩვენ ყოველივე პასუხისგებას ვიხსნით თავიდან, თუ რამე მოუვიდა მას მტრის ნავთსადგურში ყოფნის დროს. პასუხისგება უნდა იკისროს ფლოტის ცენტრომ და ხუთთა[illegible]

ცნობათა საბჭო.

[illegible]ზღვა. მარტის 30. ბათუმზე [illegible] სასახლე. ბათუმის ციხის [illegible]

უფროსს და ქალაქის თავს. ოდესისა და კერჩის რევოლუციურ ორგანიზაციების შეერთებულ კრებაზე დაადგინეს: მოწვეულ იქმნას საგანგებო საოლქო ყრილობა შავი და აზოვის ზღვების და ახლო-მახლო მყოფ მდინარეებისა, რუსეთის ცალკე რესპუბლიკის და რევოლუციონურ და ცენტრალ მთავრობის წარმომადგენლებით.

—

გამოირკვა, რომ არმანტიერთან გერმანელებს მარტის 26-დან ტყვედ წამოუყვანიათ 20 ათასზე მეტი კაცი.

—

ინგლისის რადიო სადგური იტყობინება: აპრილის 11, ბელგიის ფრონტზე არსებითი არაფერი მომხდარა. სომმას ჩრდილოეთით და სამხრეთით ინგლისელებმა გაიმარჯვეს. მათ ისევ აიღეს ჰამლეტი და ბეზანკურტი. ამ ადგილების ჩრდილოეთით გერმანელებმა მძიმე არტილერიის მოქმედება გააძლიერეს, მაგრამ ფრანგთა არტილერიამ იგი შესწყვიტა. ძველი სომმას აღმოსავლეთით, მდ. უაზის ჩრდილოეთით ბრძოლის ხაზი წინ იყო წაწეული. ფრანგები იძულებულნი გახდნენ აქ თავისი ხაზი გაესწორებინათ, ამასთანავე გერმანელებმა ფრანგთა 2 ბატალიონს ალყა შემოარტყეს და ტყვედ წაიყვანეს 2000 კაცი. ფრანგებს ეხლა სწორე ხაზი უჭირავთ აილეტთან ჩრდილოეთის სომმას პირდაპირ; ჩრდილოეთით ფრანგთა სიმაგრეებია. მტერი სცდილობდა არმანტიერთან ხაზი გაერღვია. ცენტრალი პოზიციები აქ პორტუგალიელებს უჭირავთ, ფრთის პოზიციები კი—ინგლისელებს. მტერმა იერიშში აქ 8 ახალი დივიზია ჩააბა. გერმანელები აქ უმეტესად პორტუგალიელებს უტევდნენ; მიუხედავად ამისა მტრის გამარჯვება უმნიშვნელოა. ინგლისელების მიერ გაველშის უკან დაბრუნება უფრო მნიშვნელოვანი ტაქტიკური გამარჯვებაა.

—

„მორნინგ პოსტი" ციურიხელ კორესპონდენტის სიტყვით იტყობინება გერმანელთა საზოგადოებრივი მოუთმენლობა. გერმანელები იმით ინუგეშებენ თავს, რომ გენ. ჰინდენბურგი დიდ გადამწყვეტ გამარჯვებას დაჰპირდა დასავლეთის ფრონტზე.

—

ბერლინი. აპრილის 12. ნაუენის რადიო-სადგურიდან. სადამოს სამხედრო ცნობა. სომმას ორივე მხარის ბრძოლის ველზე ძლიერი საარტილერიო ბრძოლა დაიწყო. მდ. ავრას დასავლეთის ნაპირზე ფრანგთა პოლკები მაღალის დასავლეთით წინ მოიწევდნენ, მაგრამ ბოლოს იძულებული გახდნენ უკან დაეხიათ და ჩვენ დაგვიტოვეს 300 ტყვე, რომელნიც შემდეგ ფრანგთა არტილერიამ ამოჟლიტა. არმანტიერის სამხრეთით ჩვენ კამინიპრის არხამდე წავიწიეთ წინ. მტრის არტილერია ზოგიერთ ადგილებში სრულიად ჩავაჩუმეთ, ამასთანავე ჩვენმა მხოლოდ ერთმა ბატალიონმა ხელში ჩაიგდო 18 ზარბაზანი. შუადღისას უკვე მივაღწიეთ ბრძოლით. მესინს, რომელიც 1917 წლის ივნისის 7 ფიცხელი ბრძოლის შემდეგ ინგლისელებს დაუთმეთ. სხვა ფრონტზე ახალი არაფერია.

ვენა. აპრილის 12. ოფიციალი. იტალიეთის ფრონტზე მთებში არტილერიის მოქმედება ორივე მხრით გაძლიერდა.

გაზეთ „საქართველოზე" ხელის მომწერთა საყურადღებოდ:

ვისაც გაზეთი „საქართველო" სამი თვითა აქვს გაწერილი, 1 თანვრიდან 1 აპრილამდე, ვთხოვთ ფული შემოიტანონ აპრილის ხუთამდე, წინააღმდეგ შემთხვევაში კონტორა იძულებული იქნება ხუთ აპრილიდან გაზეთის გზავნა მოუსპოს.

გაზეთ „საქართველოს" კანტორა აცხადებს, რომ პირველ აპრილიდან ხელის მოწერა გაზეთ „საქართველოზე" მიიღება მხოლოდ სამი თვით და ეღირება 18 მანეთი; თვეში (მხოლოდ ქალაქში) 6 მან. და 50 კ.

ქრონიკა

თბილისი.

◆ დღეს 1 აპრილს შესდგება საქართველოს ეროვ[illegible] საბჭოს მეო[illegible] [illegible]ოახაწყისა [illegible] სიგანგებო [illegible] დღის 12 საათზე. [illegible] სა[illegible]

განა: ომის და ზავის საკითხი. კრება დახურულია, კანდიდატებს შეუძლიათ დაესწრონ.

◆ **საზავო საქმეთა სამინისტრო** მოქმედებას ანვითარებს. განზრახულია სამინისტროსთან გაიხსნას 12 განყოფილება.

◆ **ოსური პოლკის ბედი.** თბილისის აღმასრულებელ კომიტეტს გორიდან წითელ გვარდიის შტაბის უფროსმა მარტის 30 დეპეშით შეატყობინა: გორის მაზრის წითელი გვარდიის შტაბმა თავის სხდომაზე ქალაქის თვითმართველობისა და რევოლუციონურ ორგანიზაციების წარმომადგენლების მონაწილეობით, დაადგინა: გთხოვთ თქვენ შესაფერი განკარგულება გასცეთ იარაღი ჰაყარონ გორში მდგარ ოსურ პოლკს, რომელშიაც 135 კაცია. ამ პოლკის ყველა ქონება იმ ტერიტორიალურ ნაწილს, რომელიც მომავალ მობილიზაციის გამო გორში უნდა იდგეს. ამ ტერიტორიალურ ნაწილში შეუძლიანთ შევიდნენ ოსურ პოლკის ჯარისკაცებსაც.

◆ **ქართველ მოხელეთა კრება.** დღეს ქართულ კლუბის შენობაში, დილის 11 ს., შესდგება სახელმწიფო და საზოგადო დაწესებულებათა ქართველ მოსამსახურეთა კრება. დღიურ წესრიგშია: არჩევნები, წესდების შემუშავება და დაწესებულებათა გაეროვნულება.

◆ **მილიციის უფროსმა** 3 თვით დაპატიმრა ა. ა. ასლანოვი, რომელმაც ქუჩაში შეურაცხყოფა მიაყენა ქალაქის მოურავს და ქალაქის საბჭოს წევრებს.

◆ **მკვლელობა.** მარტის 31, ღამე კახეთის გზაზე უცნობმა პირებმა მოჰკლეს ნავთის საწყობის პატრონი ბადდასაროვი.

◆ **ჟურნალი „თეატრი და ცხოვრება"** № 6 გამოვიდა. წერილები: მეთაური: ვინ უნდა ვიყოთ? ბურთაკა: თეატრის მნიშვნელობა, ელ. ორბელიანისა, ქართულ უნივერსიტეტში იოსებ იმედაშვილის, სამი კულაპტარი გ. თუმანიშვილი, ბედნიერი ქალი (პიესა) იოსებ არიმათიელი, სამშობლო ხელოვნება ა. ფანცულია, თეატრი პროვინციაში და სხვა. ლექსები და სურათები. ნომრის ფასი 75 კ.

ბაქოს ამბები

ბოლშევიკების ულტიმატუმი

„მუსსავატ"-ისა და მაჰმადიანთა სხვა ეროვნულ ჯგუფების მიმართ

მოვითხოვთ ქ. ბაქოს საბჭოთა მთავრობის წინააღმდეგ დაწყობილ სამხედრო მოქმედებათა შეწყვეტას; მოვითხოვთ შეიარაღებულ მოღარაჯეთა თავიანთ ადგილებიდან მოხსნას და თხრილების ამოვსებას.

შემდეგში ასეთ გამოსვლათა თავიდან ასაცილებლად რევოლუციის დამცველი კომიტეტი მოითხოვს:

1) ბაქოს მუშათა, ჯარისკაცთა და მეზღვაურთა საბჭოს ყველას გასაგებად და ყოვლის უყაროდ ცნობას და მის განკარგულებათა მიღება დამორჩილებას.

2) ველური დივიზია, როგორც კონტრ-რევოლუციონური სამხედრო ნაწილი არ უნდა იდგეს ბაქოსა და მის რაიონების მიდამოებში. სხვა ეროვნული სამხედრო ნაწილები, როგორც მაჰმადიანების ისე სომხების ან უნდა გამოყვანილ იქმნეს ქალაქიდან და ან სრულიად დაემორჩილონ მუშათა, ჯარის კაცთა და მეზღვაურთა დეპუტატების საბჭოს. შეიარაღებული მცხოვრებლები მუშათა, ჯარისკაცთა და მეზღვაურთა დეპუტატების საბჭოს განკარგულებაში უნდა იყვნენ.

4) მოვითხოვთ სასწრაფო ზომების მიღებას რათა აღდგენილ იქმნას ბაქოსა, თბილისსა და პეტროვსკის შუა რკინის გზის მიმოსვლა.

თუ პირველ აპრილის (ახ. სტ.) ნაშუადღევის 3 საათისთვის არ მივიღებთ „მუსსავატ"-ისა ან და მცხოვრებთა სხვა რომელიმე რწმუნებულ ორგანიზაციის თანხმობას ჩვენს მოთხოვნილებაზე,—რევოლუციის დამცველი კომიტეტი ომის გამოცხადებას მუსსავატელებს მიაწერს და შედეგებზე პასუხის გებას მოჰკითხავს.

ამ ულტიმატუმზე „მუსსავატ"-ის და სხვა ორგანიზაციების წარმომადგენლებმა 3 საათისთვის განუცხადეს, რომ ისინი მზად არიან [illegible] მოაწერონ წაყენ[illegible]ლ პი[illegible]

ხელს აწერენ: ა. ხანდაროვი, აშუროვი, პასანოვი, ჰაჯი იუსუფ ტაგიევი, ალი მ. თოპჩიბაშევი, დ. დ. აშურთინოვი, კიაზიმ ზადე, რზა კული ჰასანოვი, ჯაბაროვი, ჰაჯი მირ მოხსენი, მირ აბდულ ქასუმ ზადე, მოლა მაჰმად განიფა, მოლა მაჰმად ზადე, ამირჯანოვი, ახმედოვი, აჯი [illegible]ლა მუთალიბ ოღლი.

რევოლუციის დამცველ კომიტეტის რწმუნებულნი: პ. ჯაფარიძე, დედონი, საკიანი, ფოლეტოვი, ზევინი.

ბოლშევიკების ბიულეტენი

— მძარცველები უპირველეს ყოვლისა სახლებს უკიდებდენ ცეცხლს. შემდეგ იწყებდენ სროლას. ყველა ტიპის მაროდერები ენერგიულად აკეთებდენ თავიანთ საქმეს.

— ველური დივიზია ჩემბერეკენდის რაიონში მუშაობდა. აქ იგი იარადს ჰყრიდა მაჰმადიან სოციალისტებს და სამხედრო მოქმედებას იწყობდა.

— ქალაქის აზიურ ნაწილებში თხრილები იყო გათხრილი. წითელგვარდიელები და საბჭოთა მთავრობა მტრის პოზიციებს ბრძოლით იპყრობდენ.

— სოფელ კიშლის რაიონში ბოლშევიკების წინააღმდეგ სამხედრო მოქმედება დაიწყეს. ბოლშევიკების მხარეზე მდგარ ჯარებმა მათ სასტიკი წინააღმდეგობა გაუწიეს.

გაზეთების დახურვა

ბოლშევიკებმა დახურეს „ბაკუ", „კასპი", „ბაკინეც" და „ვესტი ბაკუ".

არტაანში

„კავკასკოე სლოვო"-ს რედაქციას ახალციხიდან ამალბაშიძე შემდეგს ატყობინებს:

ეს კია ეხლა არტაანიდან ორი გამოქცეული სომეხი მოვიდა. გვიამბობენ ხოცვა-ჟლეტაზე. ბავშვებსა და ორსულ დედაკაცებს ხოცვენ. ქუჩები მოფენილია გატიტვლებულ გვამებით. რამდენიმე ათას კაცისაგან გადარჩა სულ რამდენიმე კაცი. მატირიანი შემდეგს გადმოგვცემს. არტაანში ხოცვა-ჟლეტის დროს იყვნენ: კარატაროვი, ბეხიშბეგი, მაჩაბელი, თემურბეგი, ჯალალბეგი და ასლანბეგი აპარლები, ბეხშადბეგი აბაშიძე. ხოცვაში მაჰმადიანი ჯარისკაცები იღებდნენ მონაწილეობას. დედაკაცებს ქმრების თვალწინ აშიშვლებდნენ და აუპატიურებდნენ. ლამაზები თან მიჰყავდათ. ბევრი მათგანი გაგიჟდა.

როდესაც შეიტყვეს აბდულის ოსმალთა მოახლოვება, ჯელალბეგი აპარელი მათ გაეგება რაზმით. მაჰმადიანთ მეთაურები ხავიზტიკანელი, ყარაშაროვი, აბაშიძე მოუწოდებდნენ წესიერებისაკენ. მოკლულია 2 ათასამდე.

ანარქია ამიერკავკასიაში

ყომარლიუსა და შახტახტის შუა რკინის გზის მოძრაობა აღადგინეს. აღდგენილია აგრეთვე ტელეგრაფი.

— სომხურ ეროვნულ საბჭოს წევრი, რომელიც ყარსის ოლქიდან დაბრუნდა, ამბობს, რომ სომხურ ნაწილებში დისციპლინის აღდგენის შემდეგ ჯარში სიმტკიცე გაძლიერდა, რაც იმედს იძლევა, რომ ჯარი ენერგიულად ამოქმედდება.

ულუხანლუ. მარტის 28. ამიერკავკასიის რკინის გზის აგენტი შალამბერიძე მთავრობას ატყობინებს: დღეს გადმოხვეწილებს თავს დაესხნენ. ეჩმიაძინის მაზრის სოფ. კარხუნის მცხოვრები მაჰმადიანები თხოულობენ ძმ[illegible]თა შორის სისხლის ღვრა შესწყ[illegible]ტონ და წესიერება დაამყარონ. [illegible]ხრეთ ლიანდაგების მოქმედების [illegible]რუნველსაყოფად და რევოლუცი[illegible]ინტერების დასაცავად საჭიროა [illegible] იქნეს მ[illegible]ღებული ზომები [illegible]შულის მოსასპობად. თუ ეს [illegible]ბელი, ჩვენ მაინც ნუ დაგვე[illegible] [illegible]მშილით.

განჯა. მარტის 29. [illegible]მამედოვი მთავრობას ატყობინებს: [illegible]ლის ნიშ[illegible]ნების უქონლობა ადგილ[illegible] [illegible]ივ ცხოვრების ყველა მხარეს მძ[illegible] ტერითად დააწვა. საჭიროა სახელ[illegible] [illegible]ფო ბანკის განჯის განყოფილებაში [illegible]კმაო ფული გადაგზავნოს. ლტოლვ[illegible] [illegible]თა გადმოსაზიდად მატარებლის გ[illegible]გზავნა ძალიან საჭიროა. გზა და [illegible] ტოლოლვილთათვის უნდა გაიხს[illegible] [illegible]საკვები პუნქტები. ევლახში რა[illegible] [illegible]ძლება ეს პუნქტი დიდი უნდ[illegible] [illegible]ყოს. მცხოვრებნი მოითხოვენ ეხლ[illegible] დააბრუნონ 30 ვა[illegible]

გონი შაქარი, რომელიც მათთვის იყიდეს, მაგრამ ქუთაისში გაგზავნეს. წინააღმდეგ შემთხვევაში მცხოვრებნი იმუქრებიან, რომ ნავთს არ გამოუშვებენ თბილისისკენ. ბოლშევიკების ავანტიურა შემახაში საბოლოოდ ჩაახშეს.

წამებული მგზავრობა

(დასასრული *)

ცოტა ხნის შემდეგ ჩვენს [illegible]ში შემოდის შეიარაღებული ჯ[illegible]ისკაცი და გვეკითხება: „წერეთლი[illegible] ცოლი აქ არის? ვეუბნები აქ არის და სძინავს. „გააღვიძეთ და მაჩვენე, რა სახისაა". ბრძანება შევასრულეთ და გავაღვიძეთ. „თქვენ დ[illegible]კარით პ[illegible] პორტი? ეკითხება წერეთლი[illegible] ცოლ[illegible] დაეკარგე უპასუხებს. —[illegible]მოდით თქვენს ბინაზე, მოგცეთ თქვენი პასპორტიო. ჩვენ ვბნებით: არ უნდა ის ძველი პასპორ[illegible], მას ახალი აქვს.

— არა, ეხ საათში უნდა ამოხვიდეთ,—ეუბნება თავხედი. მიხვდით რომ აქ საქმე სხვანაირად არის. [illegible]თიკოს და მის ცოლშვილს მეც გავყვ[illegible]ან.

— თქვენ სადღა მოდიხარ? შემომიტია შეიარაღებულმა რინდმა,— ვერა მხედავთ, ვშველი, ბავი მომყავს—ვეუბნები.

მივედით იმ ვაგონში, სადაც დათიკოს ცოლშვილი იყო. კუპეში რომ შევედით, შეიარაღებული სურამხეთავი მეუბნება.

— აქ მარტო ესენი უნდა დარჩნენ, თქვენთვის აქ არ არის ადგილი და წადით თქვენ ბინაზეო.

— რომ აქ ჩემი ადგილი არ არის და რომ მე აქ არ დავიძინებ თქვენზე უკეთ ვიცი, მაგრამ ის კარ ვიცი, თუ რითი ავხსნა თქვენი კ[illegible], როდესაც წასვლას მითითებთ. ესე თითონ ვიცი, როდესაც და სადაც ვიდე. მე, კომიტეტის თავმჯდომარე[illegible]ლდებული ვარ კომიტეტის ყოველ წევრზე ვიზრუნო მეთქი. ამის შემდეგ მან კუპეს კარი მოგვიჯახა და დაგვტოვა მარტო. ვაგონში მდგომ შეიარაღებულ მეორე ჯარისკაცს ეუბნება, ეს ავადი და მისი კნეინა უნდა ამაღამვე დაეპატიმრო, ხედავ პასპორტი [illegible]ეინასიაო. ამას მოჰკრა ყური წერეთლის მეუღლემ და უცებ ფერ-მიმხდარმა წაიჩურჩულა:

— ვაიმე, დათიკო, უნდა ამაღამვე დაგვხვრიტონო. მე ელდამეცა. გავფითრდი, მაგრამ მაინც ვბნევებ:

— ნუ გეშინიანთ, ეხ საში ზომებს მივიღებ, ეგ თავხედი აქედან წაიყვანონ-მეთქი. ვუთხარი ეს გავვარდი კომიტეტის ვაგონში, რომელიც რამდენიმე ვაგონით იყო დაშორებული. კომიტეტის იქ მყოფ წევრებს ვუთხარი, დათიკო წერეთელს გადით ყური, მიხედეთ ახლავე კუპეშიმეთქი და მე თითონ გავვარდი სადგურზე კომისართან. ვუამბე ამბავი, ავუხსენი იმ ძველი პასპორტის ისტორია, შევატყობინე ისიც, რომ წითელი კომიტეტის წევრია, ყრილობის მიერ არჩეული და ვსთხოვე, მიშორებინა ის უცნაური თვითნება, თავხედი შეიარაღებული. მე და დარჩი წავიყვანეთ კომისარი წერეთლის კუპეში (კუპეში სადაც ჩვენი კომიტეტის წევრები არ შევიდა), მოვილაპარაკეთ ერთად. გაშორა ის სავაზაკე გამზადებული ჯალდათი და წერეთელს თავის ცოლშვილით ნება მისცა ჩვ[illegible] კომიტეტის ვაგონში გადმოსულიყვნენ.

კავკაზსკაიას შტაბის სომხების კომისარი გაჩნდა და გვეუბნება: მე ვუდგები თავდებად და ჩემს პასუხისმგებლობით წავიყვან იმ ვაგონებს, რომელშიაც სომხები არიანო.

ბოლშევიკების შტაბი დასთანხმდა და ამ სომხების სია შედგენას შეუდგნენ. მაშინ მე შტაბში განვაცხადე:

— მართალია მე ისეთი დ[illegible] პიროვნება არა ვარ, როგორც [illegible] სომხების წარმომადგენელი, მაგრამ [illegible] ვეტყვით, რომ მე გახლავართ [illegible] ფრონტების ქართველ მხედ[illegible]თა კომიტეტის თავმჯდომარე, იმ კომიტეტის, რომლის მოქმედებასაც [illegible] იცნობს მოსკოვის ოლქის [illegible] რევოლუციონური შტაბი, [illegible] პირდაპირი მავთულით ჩვ[illegible] და მაშინ დამიჯერებთ, [illegible] ნაკლებ სომხების წარმ[illegible] შემიძლიან [illegible] ქართველობა[illegible]

---

*) იხ. „სა[illegible]

მიტინგის მფარველობის ქვეშ. გარდა ამისა, მე მაკვირვებს, რომ სომხების ხალხი უფრო საიმედო და რევოლიუციონური ყოფილა, ვიდრე ის ხალხი, რომლის შვილებიც რევოლიუციას სათავეში უდგანან.

სომხების წარმომადგენელი შეკრთა, უხერხულად იგრძნო თავი, თითქოს არ იცოდა, რომ მე იქ ქართველი ვიყავი და ამ მეუბნება: —არა, ერთად წავალთ. მაშინ სომხის წარმომადგენელს ვუთხარი, —მაკვირვებს თქვენი საქციელი: ნუ თუ ვერ გაგითვალისწინებიათ, რომ თუ ახლა მარტო სომხები გაუშვეს და ქართველები აქ დასტოვეს, ბრბო იფიქრებს, რომ საიმედო პირები გაუშვეს და საეჭვო, დასახოცები, აქ დასტოვესო და, შესაძლებელია, ჩაგვაქვავონ-მეთქი. კიდევ გამიმეორა: ერთად, ერთად წავიდეთო.

არმავირამდე მოვაღწიეთ. იქ სანიტარული მატარებლიდან გადმოგვსხეს და ჩაგვსხეს საქონლის ვაგონებში.

მიცვალებულის სერგო წერეთლის დასაფლავება არმავირის ქართველობამ იკისრა.

არ შემიძლიან არ აღვნიშნო, რომ არმავირის ქართველობამ ბევრი ამაგი დაგვდო და სადაც საჭირო იყო, ბევრი იარა ჩვენთან ერთად ვაგონების საშოვნელად, თუ სხვა შესაფერ დოკუმენტების საშოვნელად.

არმავირიდან აღარ ვიცოდით ბაქოზე წამოვსულიყავით თუ კავკაზზე, ქართულ სამხედრო გზით.

გადავწყვიტეთ, კავკავში წასვლა. ბესლანიდან რომ გაუდექით კავკავისაკენ, შევიტყვეთ, რომ პოზიციებზე უნდა გავიაროთ. ინგუშებსა და ოსებს შორის ბრძოლაა. (ქართქალმახველთან) მემანქანესთან თეთრი ბაირაღები დაესვათ, კომიტეტის ორი წარმომადგენელი (სომხები ტუაფსეზე წავიდნენ).

ოსებმაც შეგვაჩერეს და ინგუშებმაც. უკანასკნელებმა უფრო თავაზიანათ და რაინდულად გაგვიშვეს. დაუჯერეს ჩვენს პატიოსან სიტყვას და არ გაგვჩხრიკეს. ესენი არ ჰგავდნენ გამხეცებულ რუსის ბრბოს.

კავკავიდან ნაწილ-ნაწილ წამოვედით ფურგუნებით. სხვათა შორის, კობში ოსებმა გვითხრეს, ქართველები პროვოკაციას ეწევიან თავიანთ რაზმიშვილით, რომელიც ვითომ გვარიგებს და მარტო ქართველებს უკეთებს საქმეს. საქართველოში მყოფ ოსობას ნებას არ აძლევენ, კავკავში ჩამოვიდნენ, გზა შეკრული აქვთ და ღამის მშიერები დაიხოცონო.

ჩვენ ვუპასუხეთ რომ ეგ უმადურობაა, მადლობის მაგიერია. თუ ქართველებისთვისაც იქნება სამხედრო გზა შეკრული, მაშინ უარესი იქნება საქართველოში მყოფ ოსობისათვის: ახლა თუ ქართველობა ჩაიტანს, პურს თუ სიმინდს, კავკავიდან საქართველოში, ბევრი თუ არა, ცოტა მაინც ხომ ერგებათ ოსებსაც-თქო.

— არა, ყველა უნდა შემოგვიერთდეთ და გავანადგუროთ ინგუშები, მაგათ თავი მაშინ წამოჰყვეს, როდესაც ოსმალეთმა წამოიწიაო.

ჩვენ ვუმტკიცებდით, რომ იარაღით ზავი არ ჩამოვარდება, სხვა ზომებია საჭირო, მით უმეტეს, რომ თვით თქვენ გვეუბნებით, რომ ოსმალეთის იმედიც აქვთო. ოსმალეთი ახლა ძველი ოსმალეთი აღარ არის, იქ რაკი გერმანულმა ავტომობილმა გაიარა, ახლა სულ სხვა ანგარიშის გაწევა უნდა მას თქო. ასე ვეუბნებოდით ჩვენ იქ, მაინტელიგენტო ოსს, რომელიც ქართველების პროვოკაციაზე გველაპარაკებოდა და ისე კი აქ, ჩვენ სამშობლოში, მართლა პროვოკაციას ვხედავთ, ხოლო არა ქართველებისას, არამედ სხვისას, რომელთაც ცხინვალის ამბები დაგვახვედრეს.

აი, მასა, აი დემოკრატია ველიკოროსებისა, სომხებისა და ოსებისა, რომელთაც გზა და გზა გავეცანით...

მ. იმხნელი.

გიორგი დალაქიშვილის ხსოვნას

ამ თვენახევრის წინ კავკავში მოჰკლეს თავდადებული მუშაკი გიორგი დალაქიშვილი. მისმა ტრაგიკულმა სიკვდილმა საშინლად ააშფოთა საქართველოსთან ერთად კავკასიონის მთის ხალხებიც, ოსები, ქისტები და ჩაჩნები, რომლებიც კარგად იცნობდნენ განსვენებულს და განსაკუთრებულ პატივს სცემდნენ.

ამ კეთილშობილი ჭაბუკის სიკვდილით დაობლდა არამც თუ მარტო მისი უბედური ცოლ-შვილი, მისი სიკვდილი იყო დიდი დანაკლისი საქართველოსათვის და სრულიად ამიერ-კავკასიისთვის განსაკუთრებით სურსათის საქმეში, მეტადრე დღეს პურეულის საარაკო სიძვირის და ხალხთა შიმშილის დროს.

თამამად შემიძლია ვსთქვა, რომ არავის ისე კარგა არ შეეძლო სურსათის საქმის მოწყობა, როგორც განსვენებულ გიორგის. ჯერ კიდევ ძველი რეჟიმის დროს ჩრდილო კავკასიაში ახლად გაგზავნილმა გიორგიმ, თბილისის გუბერნიისათვის პურეულის საყიდლად, საოცრად გამოიჩინა ნიჭი და საქმიანობა, მოკლე ხანში მან აღმოაჩინა მთიელებს და ისეთი ნდობა მოიპოვა მათში, რომ დიდის ხალისით აძლევდნენ პურს, ქერსა და სიმინდს დაკლებულ ფასებში.

გიორგი დალაქიშვილისთვის კავკავში სასტუმრო „ევროპის“ კარი მუდამ ღია იყო; იგი ყველას უწევდა დახმარებას, განსაკუთრებით კოოპერატივებს და სოფლის გლეხობას, რომლებიც ბლომად მიდიოდნენ კავკავში 1916 წელს დამშეულ ქართლ-კახეთიდან და ბორჩალო-განჯიდან უმთავრესად ქერისა და სიმინდის საყიდლად. როცა გლეხები ცრემლით და ტირილით აუწერდენ სოფლის საშინელ გაჭირვებას, გულჩვილი გიორგი სტიროდა მათთან ერთად და ეს უმანკო ცრემლები იდეალისტ ჭაბუკისა შემთხვევით მინახავს მეც კავკავში ყოფნის დროს.

ვინ იყო გიორგი დალაქიშვილი? ის იყო სიღარიბეში აღზრდილი ჩაგრული ხალხის შვილი. შრომამ და სიღარიბემ გააცნო და შეაყვარა ღარიბი, მშრომელი ხალხი. ამ რიგად გიორგი შეიქნა ხალხის ქომაგი და მეგობარი, ნამდვილი დემოკრატი არა სიტყვით, არამედ საქმითაც.

თბილ. სასულიერო სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ განსვენებულმა გიორგიმ გამოიჩინა მუსიკა-გალობის საოცარი ნიჭი და შევიდა საეკლესიო მგალობელთა გუნდში. ცოტა ხნის შემდეგ შეირთო ცოლად სწავლა დამთავრებული ახალგაზრდა ქართველი ქალი ნ. ქ—ნის ასული, რომლის ზედგავლენით და დახმარებით გიორგი მხნეთ შეუდგა მეცადინეობას გიმნაზიის ატესტატის მისაღებად და უნივერსიტეტში შესასვლელათ. მალე გიორგიმ სანაქებოდ ჩააბარა გამოცდა გიმნაზიაში და მიიღო სიმწიფის ატესტატი; ცოტა ხნის შემდეგ ეს დაუღალავი ჭაბუკი გაემართა რუსეთს, შევიდა ალექსანდრეს ინსტიტუტში მეურნეობის შესასწავლათ. მან იმთავითვე დაისახა გეგმა თუ რა რიგ დაეხმარებოდა მშრომელ ხალხს. გიორგიმ ნათლად შეიგნო, რომ საქართველოს ყველაზე მეტათ ეჭირვებოდა ნასწავლი მეურნეები, სამეურნეო ცოდნა და ტეხნიკა, რათა მათი მეოხებით აღდგენილიყო ჩვენი დაცემული პრიმიტიული მეურნეობა და წელში გამართულიყო ღარიბი და იმ დროს ყველასგან დაჩაგრული სოფლის გლეხობა. განსვენებული გიორგიც არ შეუშინდა გაჭირვებას, უსახსრობას, მაზნებარეთ დაიწყო აგრონომიულ სწავლას და სანაქებოთ დაამთავრა ინსტიტუტი. მას შემდეგ გიორგიმ ცოტა ხანს იმსახურა უკრაინაში, სადაც კარგად შეისწავლა ჭირნახულის კულტურა და შაქრის ქარხნები და მოაშურა მალე თავის სამშობლოს ამ მსოფლიო ომის დროს. აქ მან იშოვა საერობო აგრონომის ადგილი დუშეთის მაზრაში და მხნედ შეუდგა სოფლათ მუშაობას და ხალხის ჭირისუფლობას.

ამ ხანებში თბილისის გუბერნატორი მანდრიკა ეძებდა საქმიანს, მომზადებულს და პატიოსნებით აღჭურვილს მცოდნე მეურნეს ჩრდილო კავკასიაში გასაგზავნად სასურსათო საქმისათვის. არჩევანი მიდგა გიორგი დალაქიშვილზე, რომელზედაც მიუთითა საერობო ორგანიზაციამ. გიორგიმ სანაქებოდ გაამართლა მასზე დამყარებული იმედები. მისი საარაკო მხნეობით და მეცადინეობის წყალობით როგორც საქართველოს, ისე მთელს ამიერ კავკასიას 1916-სა და 1917 წლის მაისამდე არ მოჰკლებია არც პური, არც ქერი და არც სიმინდი.

განსვენებული გიორგი პირველად ვნახე და გავიცანი თბილისში შარშან, იანვარში, სასურსათო გამგეობაში. პირველი გაცნობიდანვე ამ ახალგაზრდამ მიიზიდა ჩემი გული. უნებლიეთ ვიგრძენ მასში ნამდვილი ადამიანი, მაღალი გრძნობებით და იდეალებით აღჭურვილი. მის სევდიან თვალებში და ტკბილ ხმაში მოჩანდა სითბო და ჩაგრულთა სიყვარული. მისი მიხვრა-მოხვრა და სიტყვა-პასუხი იყო სადა, თამამი და მხნეობით სავსე. სიღარიბეს და მძაფრ ცხოვრებას გაეჭედა მის არსებაში შრომის მოყვარეობა და მტკიცე ხასიათი. ერთი თვის შემდეგ გიორგი ვნახე თვით კავკავში, სადაც დავრჩი ორ კვირას. იქ ყოველ დღე ნახვით გავიცანი უფრო ახლოს და სავსებით ეს იშვიათი ახალგაზრდა, გავეცანი მის დაუღალავ შრომა-მოქმედებას, მის მედგარ თავდადებულ მუშაობას სურსათის საქმეში ხალხის შიმშილისაგან გადასარჩენათ. ჭეშმარიტად გასაოცარი იყო მის მედგარ მუშაობასთან ერთად მისი ორგანიზატორული ნიჭი და აურაცხელ საქმეთა კეთების სისწრაფე, ერთად ერთი კაცი აკეთებდა იმდენს, რამდენს ვერ აკეთებს ახლა ოცი და ორმოცი. და ამ რთულ საპასუხო საქმეებში მას არ ჰყავდა არავითარი თანაშემწე. თვითონ განსვენებული გიორგი იყო უფროსიც და უმცროსიც, განმკარგულებელი და ამსრულებელი. ამავე დროს ის იყო კასირიც, ბუღალტერიც, აურაცხელ დეპეშების დამწერიც, რჩევა-დარიგების მიმცემიც, პურეულის მყიდველიც და სხ. და სხ. ერთი სიტყვით მთელი კანცელარია, მთელი და სხვამათი რთული სასურსათო აპარატი ერთ კაცში იყო მოთავსებული. ეს საარაკო ადამიანი მუშაობდა დღეში 18 საათზე მეტს მთელი თვეობით და არ იყო მისთვის არც კვირა და არც უქმე დღეები.

აი, ეს ასეთი იშვიათი მუშაკი და საქმიანი კაცი სურდათ გაეძევებინათ სამსახურიდან ახალ მესვეურებს ამ რუსეთის რევოლიუციის პირველ ხანებში წარსულ მარტში, რადგან გიორგი არ იყო სოციალისტი. პირადად მე დამჭირდა დიდი მეცადინეობა და გავლენიან პირებთან მოლაპარაკება, რომ იგი დაეტოვებინათ ისევ სამსახურში როგორც საჭირო კაცი და აერჩიათ თფ. გუბერნიის სასურსათო გამგეობაში, ორი-სამი თვის დიდი მეცადინეობის შემდეგ როგორც იყო მივაღწიეთ მიზანს. მოიღეს მოწყალება, აარჩიეს გიორგი სასურსათო კომიტეტის გამგეობაში, მაგრამ აპრილიდანვე მოაშორეს თავის მთავარ დანიშნულებას, ე. ი. სურსათის გზავნას ჩრდილო-კავკასიიდან, დაიბარეს კავკავიდან თფილისში და მიუჩინეს პირველ ხანად ტომრების საწყობის გამგებლობა. ასეთმა დამცირებამ და უდიერად მოქცევამ გული გაუტეხა გიორგის. ხშირათ ვნახულობდი დაღონებულ და ვაჰ-ვიშიან განსვენებულს. ჩემივე რჩევით იგი დროებით დაეთხოვა სამსახურს და 2—3 კვირით წავიდა სოფ. საგარეჯოში თავის ცოლ-შვილში დასასვენებლად.

მალე გამოილია გიორგის მიერ კავკავიდან მარტში გამოგზავნილი 250 ვაგონი პურის ფქვილი, ქერი და სიმინდი. ქალაქს და მთელ გუბერნიას დაეტყო პურის კრიზისი და შიმშილი. ვერაფერი უშველეს დამშეულ ხალხს ათასგვარმა საბჭოებმა, სასურსათო კომიტეტებმა და კომისარიატებმა, რომელთაც პირიქით შებორკეს კერძო ვაჭრობა-მრეწველობა, შებორკეს კოოპერატივები, თვით იკისრეს ყველაფრის გაკეთება, ვერავითარი საქმიანობა და უნარი ვერ გამოიჩინეს. ამ რიგად წარმოიშვა პურეულის უცნაური კრიზისი და ყოველივე სურსათ-სანოვაგის საარაკო სიძვირე, რამაც გამოიწვია ხალხის დიდი შევიწროება და გაჭირვება. ამ მძიმე დროს თბილ. სასურსათო კომიტეტს დასჭირდა ისევ გ. დალაქიშვილის ცოდნა, გამოცდილება და მუშაობა. ჯერ უკრეს მას თავი ქართლში და შემდეგ ჯავახეთში, სადაც გიორგიმ ბეჯითად შეასრულა თავის მძიმე დავალება და გამოგზავნა დამშეულ თბილისს რამოდენიმე ათეული და ვგონებ ასეული ვაგონი ქერი და ხორბალი.

ამ ორი თვის წინად გიორგის გაგზავნა აუცილებელ საჭიროდ შეიქნა ჩრდილო-კავკასიაში პურეულის მოსაწოდებლად, რადგან მასზე ადრე გაგზავნილმა პირებმა ვერაფერი გააწყეს იქა. წავიდა გიორგი, შეუდგა მაშინვე მხნეთ მუშაობას, იყიდა პური და სიმინდი და იწყო გზავნა. მისი ასეთი მოქმედება არაფრად ეპიტნავა ზოგიერთ პირებს... და აჰა, 10—12 დღის ჩასვლის შემდეგ კავკავში, სასტუმრო „ევროპაში“ დილით 7 საათზე მიუსიეს მკვლელები ბოროტულ ადამიანს და ოთხი ტყვით გაუმა[illegible]...

მოჰკლეს ვერაგულად ხალხის [illegible]! მოჰკლეს იგი თავის მძიმე დავალების ასრულების დროს! მოაშორეს საყვარელ თავის უბედურ ცოლ-შვილს; მოაშორეს თავის საყვარელ სამშობლოს. დარჩა უპატრონოთ მისი ცოლ-შვილი, მაგრამ იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ თბ. გუბ. სასურსათო კომიტეტი დროით მიიღებს ზომებს და ერთდროულ ფართო სუბსიდიით უზრუნველ ჰყოფს გიორგის დაობლებულ ცოლ-შვილს.

განისვენე სამარადისოთ ძალით იდეალური ადამიანო! კურთხეულ იყოს შენი ხსენება!.. შენის ხანმოკლე, მაგრამ ნაყოფიერ მოქმედებით შენ აიგე გაჭირვებულ ხალხის გულში უკვდავი ძეგლი...

ხ. ქვარიანი.

კორესპონდენცია

ქობულეთიდან

პარასკევს, 23 მარტს, საზავო დელეგაციის წევრ ჰაიდარბეგ აბაშიძის ინიციატივით, დაბა ქობულეთში შესდგა მრავალრიცხოვანი მიტინგი.

პირველი სიტყვა ეკუთვნოდა თვით ინიციატორს. მან გააცნო მიტინგს, რამდენადაც შეიძლებოდა, საზავო მოლაპარაკების მდგომარეობა და იმედი გამოსთქვა, რომ მოლაპარაკება ჩვენდა სასარგებლოდ დასრულდებაო. შემდეგ ორატორი ზიზღით იგონებს აჭარლების მიერ ქართველების წინააღმდეგ გამოლაშქრებას, აღნიშნავს, რომ ქობულეთის უბანი მაღლა სდგას შეგნებით აჭარლებზე. ის მოუწოდებს მათ, თუ სურთ თავიდან აიცილონ უბედურება და ძმათა შორის დაღვრილი სისხლის გუბენი, წინ აღუდგნენ აჭარლების ასეთს მოქმედებას.

შემდეგ ლაპარაკობს გურიის წარმომადგენელი გ. შილაკაძე (ს. დ.). აღნიშნავს სამშობლოს უბედურებას და მოუწოდებს მათ, ნუ გააძლიერებენ ანარქიას. ისიც მიუთითებს აჭარლების სამარცხვინო გამოსვლაზე და აფრთხილებს მათ, ისინიც არ გაიყოლიონ ორიოდე გადაშდგარმა პირებმა და ძმის სისხლში ხელი არ გაისვარონ. ერთი კი უნდა აღვნიშნო, სამწუხაროდ, ორატორი გადასცდა თემას და გაილაშქრა ქართველ თავად-აზნაურების წინააღმდეგ: ჩვენო, სთქვა ორატორმა, ბევრი დავხოცეთ თავადი და აზნაური და ახლა თქვენც მოვალენი ხართ შური იძიოთ თქვენს ბეგებზედო. ორატორმა უნდა იცოდეს პსიხოლოგია ამ ხალხისა, სადაც ის ლაპარაკობს. განა არ იცის, რომ იქ მეფობს ქარ. მაჰმადიანთა ორი მესამედი ბეგები არიან თავიანთი მდგომარეობით. მათ თვალწინ აქვთ აჭარაში კლასთა ბრძოლის გაღვივების ნაყოფი და ნუ თუ სურთ ქობულეთშიაც ასეთი ნაყოფი მიიღონ? დროა შეიგნონ ჩვენმა მუშათა პარტიამ, რომ ორი ნესვი ერთ ხელში არ დაიკავება. კლასთა ბრძოლის გაღვივება ისეთს კუთხეში, როგორიც აჭარა-ქობულეთია, აახედრებს ჩვენს წინააღმდეგ ბეგებისაგან დაბრმავებულ ხალხს! და ეს კი რევოლიუციას ისე გააღრმავებს, რომ შიგ ჩარჩება კლასთა ბრძოლის გამღრმავებელი ჩვენი რევოლიუციონერები.

შემდეგ ლაპარაკობს ჯარისკაცი მ. პატარიძე (ნ. დ.), რომელიც მოაგონებს მათ მიზანს, რისთვისაც იგი მოშორდა სამაჰმადიანო საქართველოში. ის სასოწარკვეთილებით მიუთითებს მათ აჭარელთა მოღალატეობაზე, რომლებმაც ჩრდილი მიაყენეს მათს წინაპართა სოფლებს. გადაჭრით ეუბნება, ამის შემდეგ არც თქვენი ფიცი გვწამსო. ჩვენთვის სულ ერთია ვინც უნდა იყოს სამშობლოს მოღალატე, აჭარელი, ქობულეთელი, თუ ქრისტიანი, ისინი ჩვენს რისხვას თავს დაიტეხენო. ჩვენ გავათავეთ თქვენი ბატონებით ფერება და ტკბილი საუბარი, თუ ვინა ხართ თქვენ—ქართველი თუ თათარი, ეს თქვენ ძალიან კარგად იცით, დაუფიქრდით თქვენს მდგომარეობას, შეიბრალეთ თქვენი თავი და სამშობლოს მოღალატე აჭარლებს მხარი არ დაუჭიროთ, თორემ [illegible] ძმები, ქრისტ. ქართველები გვაგანაცარმტვერებენო.

მოიხიბლა მეტად გულიძე [illegible] შვილის დაკვირვებულმა და გონიერი ლაპარაკმა. ეს შვილია საქარ. ცნობილ მაჰმად. გულიძე კაიკაციშვილის და რა გასაკვირია, რომ მასაც საქართველო სწამდეს და უყვარდეს! ისიც ხაზს უსვამს აჭარლების სამარცხვინო საქციელს, აღნიშნავს მათ მოღალატეობას სხვადასხვა დროს, აღნიშნავს თანაც ქართველების ზრუნვას მათზე, უჩვენებს საქართველოს უპირატესობას ოსმალეთზე, აღნიშნავს, რომ ბათუმი, თუ იგი გადავიდა ოსმალეთის ხელში, რომელსაც სხვა მრავალი პორტებიც მოეპოვება, სრულიად დაკარგავს თავის მნიშვნელობასო. დასასრულ იგი გულწრფელად მოუწოდებს მაჰმადიანებს ქართველებთან ერთობისაკენ (ტაში), ხმები: „გაუმარჯოს ქართველებთან ერთობას!“

შემდეგ ლაპარაკობს ადგილობრივი ჯარის ოფიცერი კვირკველაძე: ჩვენ ქართველებმა ავიღეთ იარაღი სამშობლოს დასაცავად და იარაღსვე შევაცივდებითო. ნურავინ იტყვის, საქართველოს და ქართველებს დავიმონებო, ეს ტყუილია. შეიძლება მტერმა გადმოლახოს საზღვარი, დაიპყროს საქართველოს ტერიტორია, მაგრამ ქართველებს მაინც ვერ დაიპყრობს, რადგანაც ჩვენ ყველანი დავიხოცებითო (ტაში).

დასასრულ ლაპარაკობენ ორატორები მუსულმანებიდან, რომლებიც გვეფიცებიან, რომ არამც და არამც არ გვიღალატებენ და მუდამ ჩვენთან იქნებიან.

მიტინგიდან დიდი კმაყოფილნი დავბრუნდით.

ჯარისკაცი ე. პ—ძე.

წერილი რედ. მიმართ

(პასუხი ხოსო მაჭავარიანს).

ჩემი წერილის საპასუხოდ (საქართველო № 59) გაზეთ „ერთობის“ № 67 დასტამბულია ხოსო მაჭავარიანის წერილი სადაც ერთმანეთში არეულია მღვდლები ბადაშვილი, დ—შვილი, მწყერაძე აზაშნის მემამულე გიე მყურელზედ, დაცემა და სხვა და სხვა რასაც ჩემს წერილთან არავითარი დამოკიდებულება არა აქვს. მეტი „გულუბრყვილობაა“ მაჭავარიანის მხრივ, რომ ბრალდება, რომელიც პირადად მას წარედგინა, მან მთელ სოციალდემოკრატებს გადააზიარა და პარტია ეროვნულ დემოკრატების მიერ დევნილად გამოაცხადა, რისთვისაც საჭიროდ დაინახა მთელი რიგი თელავის ჭორებისა გაზეთის ფურცლებზედ გადატანა.

ამიტომ მე მარტო პასუხის იმ ნაწილს შევეხები, რომელიც ჩემს წერილს შეეხება. მაჭავარიანს მე ვდებდი ბრალს, რომ მან 4 მარტს აზაშნის ყრილობაზედ თავის სიტყვაში პროვოკაციული აზრი გაატარა ყოფილ თავად-აზნაურთა საწინააღმდეგოთ. ამისთვის იქნებ სხვა დროს არავითარი ყურადღება არ მიგვექცია, მაგრამ დღეს, როდესაც მთელი ქვეყანა ალში გახვეული და მაჭავარიანისთანა აგიტატორების პროვოკაციამ სისტემატიური ხასიათი მიიღო, დადუმება შეუძლებელია. აი საქმე რაშია: 16 მარტს ველისციხის შემ.-გამსეხ. ამხანაგობის დარბაზში შეუკითხნენ მაჭავარიანის კარგ ნაცნობ ველისციხის სოციალდემოკრატიულ ორგანიზაციის აქტიურ მოღვაწეს საშა ბაირამოვს („ერთობის“ კორესპონდენტი) მართალია თუ არა წინადღით გავრცელებული ხმა კარდანახში ძმ. აფხაზების და ვაჩნაძეების დახოცვის შესახებო, რაზედაც მან საჯაროდ მრავალ ხალხში, უპასუხა—„ეგენი კი არა, სიღნაღის და თელავის მაზრის თავად-აზნაურობა სულ გასაჟლეტნი არიანო“. აბა ბრძანეთ მაჭავარიანო ეს პროვოკაცია არ არის? და თქვენც ბ-ნო მაჭავარიანო, თუ იმოდენა გამბედაობა გაქვთ, რომ მთელი მაზრა აქოთოთ, იქონიეთ ის მოქალაქობრივი გამბედაობაც, რომ თქვენი აღტყინებული აზროვნების საჭიროებით წამოსროლილი სიტყვები გაიმეოროთ.

რაც შეეხება მეორე მუხლს, ვითომ ბრალდებისას (როგორც თქვენ ამბობთ) აზნაურობის მაძიებლობაზედ, ამაში საბრალმდებლოს სრულიად ვერასი[illegible] ვხედავ, თუმცა თანახმა გახლავართ [illegible] ეგეც დავუმტკიცოთ. საჭიროა მხოლოდ აღვნიშნო, რომ ჩემს პირველ წერილში ნათქვამი იყო რომ „მაჭავარიაშვილი 1914 წელს აპრილს ქუთაისში [illegible]

ვლას აზნაურობის დასამტკიცებლად, რომს რომ ხელი არ შეეშალა მეთქი, მაგრამ რედაქციის მიზეზით წერილი შეკვეცილი და უკანასკნელი ფრაზა ცოტა გაუგებარი გამოვიდა.

დასასრულ, გიცხადებთ ბ-ნო მაჭავარიანო ჩემს თანხმობას მე და თქვენ შორის სიმართლის აღსადგენად სამედიატორო სამართალი შესდგეს. ჩემის მხრით საპირადო აღარ მიმაჩნია მედიატორებად სხვა პირების დასახელება და თქვენს დასახელებულ მდ. ვაჩნაძეს, ვლ. გუგუშვილის და ვლ. რობიტაშვილის გადაწყვეტილებაზედ თანახმა გახლდებით. სამედიატორო სასამართლოს შესადგენათ დროსა და ადგილის დანიშვნა თქვენთვის მომინდვია. ამავე სასამართლომ გამოარკვიოს, ვინ არის ის „ბრწყინვალე გვარის ჩამომავალი ბატონი რომელიც მობილიზაციის წინააღმდეგ ჩემს აგიტაციას ეწევა და სიამოვნებით მოელის ოსმალეთის შემოსვლას". ხოლო სასამართლოს განაჩენი აუცილებლად უნდა პრესაში გამოქვეყნდეს.

რაც შეეხება ბაირამოვის ზემოდ მოყვანილ პროვოკაციულ სიტყვებს, თუ ბაირამოვიც უარჰყოფს მათ და სამართალში გამიწვევს წინადვე გთხოვთ, ბ-ნო მაჭავარიანო, მოსამართლე თქვენ ბრძანდებოდეთ.

ვ. წ.

იქმნა სტუდ. გიორგი ნოზაძის მიერ, შემომწირველთა სია: პროფ. სვიმონ გოგიბერიძემ 25 მ.; თვრა-ოცი მანეთი: პროფ. იასონ მოსეშვილმა, მიხეილ ნოდიამ, პროკოპი გოგიტიძემ, გრიგოლ აბაშიძემ, მიტროფანე ტყემალაძემ და გიორგი გელოვანმა; ხუთმეტ-ხუთმეტი მანეთი: იოველ ქუთათელაძემ, ნიკოლოზ მახარულიამ, ხიტა მიქელაძემ და ეფრემ ზაქარაიამ; გიორგი ხუჩინიშვილმა 14 მან.; ათ-ათი მანეთი: ჩარგეიშვილმა, ისიდორე გეგეშვილმა, გიორგი ქუთათელაძემ, ყურაშვიძემ და პეტრე ჯაფარიძემ. რვა-რვა მანეთი: კალანდაძემ, ჯიბუტმა და მირიან თედორაძემ; შვიდ-შვიდი მანეთი: კაკაბაძემ, სადარაძემ და ჟუჟუნაძემ; ელისაბედ დათეშიძემ 6 მ.; ხუთ-ხუთი მანეთი: ანნა მოსეშვილმა, მარიამ უგრელიძემ, გიორგი ალექსიძემ, მიხეილ ტყემალაძემ, ჩიჩელაშვილმა, ალექსანდრე ეშიბაიამ, პეტრე ქავთარაძემ, თამარ ბარნაბიშვილმა და ვადაჭკორიამ; პატარაძემ 4 მ.; სამ-სამი მანეთი: სვიმონ მაჭავარიანმა, ნებიერიძემ, აკაკი ბარათაშვილმა, ალექსი გაბელიამ და ნატალია ვაჩეიშვილმა; მიხეილ ფოლადამ 2 მან. სულ 386 მან.

ქართული უნივერსიტეტის გამგეობა უღრმეს მადლობას მოახსენებს სალამოს გამმართველთ, ფულის შემომწირველთ და შემკრებთ.

შემოწირულებანი

ქართ. უნივერსიტეტის სასარგებლოდ

1) ქ. სოხუმში ქართველ სტუდენტების მიერ გამართულ სალამოდან შემოვიდა 6,497 მან. 2) ქ-ნ ოლღა ხოფერიას მიერ ქ. ახალ-სენაკში გამართულ საღამოდან შემოვიდა 10,063 მან. და 63 კ. 3) სოფ. მაღლაკის შემნახველ-გამსესხებელ ამხანაგობის მიერ წარსული 1917 წლის მოგებიდან გადადებულ იქმნა 150 მან. 4) ქალბატონ ქეთევან ლეჲისავრიშვილის მიერ თავის ნაცნობებში შეკრებილი, სამ-სამი მანეთი შემოსწირეს: არჩვაძემ, მ. ხომასურიძემ, კ. ხომასურიძემ, ნეფარიძემ და ხვედიანელმა; დემეტრაშვილმა 1 მ. და 50 კ. და ტაბიძემ 1 მან. სულ 17 მან. 50 კ. 5) ბ. არტემ დავითიძე გეჯენავასაგან სოფ. კოტიანეთის (სამეგრელოში) სამრევლო სკოლის მოწაფეთა შორის მასწავლებელ ქალების დომინიკა ხელიძის და ვერა ნემსაძის ხელმძღვანელობით მოგროვილ იქმნა 27 მ. და 40 კ. 6) 21 იანვარს 1918 წლისა ქ. ოდესაში გარდაცვალებულ ...ტა აბაშიძის სამოქალაქო პანაშვიდ...ე გვირგვინის ნაცვლად შეგროვილ

კალენდარი

კვირა, აპრილის 1

კვირა 4 დიდ მარხვისა, ხმა .4

მე-28 დღე დიდ მარხვისა.

ქართვ. ღირს. დედისა ჩვენისა მარიამ ეგვიპტელისა.

კათოლ. წმ. თეოდორე, მ. გუგონა და და სტეფანესი.

მაჰმად. ექ-შამბე 2 რ. რეჯაბ 1336 წ. ჰიჯრისა.

ებრაელ. იერიშონ 1 რ. იარ 5678 წ. ქვეყ. შექმნ.

ორშაბათი, აპრილის 2

მე-29 დღე დიდ მარხვისა.

ქართვ. ღირს საკვირველ მოქმედთა მამა ტიტესი.

კათოლ. წმ. ვალერიანისა და სხვ.

მაჰმად. დუ-შამბე 3 რ. რეჯაბ 1336 წ. ჰიჯრისა.

ებრაელ. იომშენი 2 რ. იარ 5678 წ. ქვეყ. შექმნ.

ცხადდება, რომ შემოწირულება საქართველოს ეროვნული ფონდის სასარგებლოდ მიიღება ეროვნულ საბჭოს სამმართველოში, (ფრეილინის ქუჩა, 11, საკუთარი სახლი) დილის 11—3-მდე

ქართული კლუბი

ხუთშაბათს, აპრილის 5-ს, ქართულ მსახიობთა მიერ წარმოდგენილ იქნება მეორედ ცნობილი აზიური ოპერეტა

არშინ მალ-ალანი

4 მოქმ. ჰაჯიბეკოვისა, თარგმ. ვ. გუნიაშვილისა.

მონაწილენი პირნი: ასია—ტასო აბაშიძე, გულჩორა—მ. გუნიაშვილისა, ხალა—ელ. ჩერქეზიშვილი, თელი—ნატ. ჯავახიშვილი, სულთან-ბეგი—ვას. აბაშიძე, ასკერა—ალ. იმედაშვილი, სულეიმანი—ნ. ჩაჩუნაშვილი, ველი—ი. ქევიძე.

დასაწყისი საღ. 8 საათზე. ◆◆ ბილეთების ფასები ხელმისაწვდომია.

2—1

თბილისის მოამხმარებელი საზოგადოების

„დახმარების" გამგეობა

სთხოვს საზოგადოების წევრებს დაესწრონ ორშაბათს, 2 აპრილს, საღამოს 6 საათზედ, ხაზინის ბანკის სადგომში

ხსენებულ საზოგადოების წევრთა საგანგებო კრებას

განსახილველი საგნები: 1) სარევიზიო კომისიის არჩევნები, 2) წესდების 1 და 12 მუხლ. შეცვლა, 3) სხვა კოოპერატივებთა შეერთების საკითხი და 4) მიმდინარე საქმეები.

თუ დანიშნულ დროს კრება ვერ გაიმართა წევრთა კანონიერ რიცხვის დაუსწრობლობის გამო, იმ შემთხვევაში, ოთხშაბათს, 4 აპრილს, გაიმართება მეორე კრება, რომელიც კანონიერად ჩაითვლება მიუხედავად დამსწრეთა რაოდენობისა.

(1—1567—4) გამგეობა.

ქართული კლუბი

კვირას, 1 აპრილს, 1918 წ. ქართველ მსახიობთა მიერ წარმოდგენილი იქნება ცნობილი ისტორიული პიესა ანტ. ფურცელაძისა

დიდი მოურავი

(გიორგი სააკაძე)

დრამა 5 მოქმედ. და 7 სურათად.

მონაწილეობენ ქალნი: ს. ბეჟანიშვილი, ა. იმერიელი, ან. შოთაძე; ვაჟნი: ნ. გვარაძე, ი. ივანიძე, ალ. იმედაშვილი, პლ. კორიშელი, ვ. მაღლაკელიძე, ი. ქევიძე, მ. სარაული, ზ. სოფარიძე, გ. ფრონისპირელი, ნ. ციციშვილი, ი. თარხნიშვილი, ი. კობახიძე. მხედარნი, ამალა, მეზურნენი და სხვ.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე ◆◆ ბილეთები იყიდება.

ექიმი

ნ. ი. მახვილაძე

იღებს სპეციალურად მალარიით (ციება) და მისი შედეგებით დასნეულებულთ, სისხლის ნაკლებობით, გულისა, ფილტვისა (ხელოვნური პნევმოტორაქსი) ქარებით და სხვა შინაგან სნეულებებით ავადმყოფთ ყოველ დღე დილით 11—12 საათამდე და საღამოთი 4—6 საათამდე. მისამართი: მოსკოვის ქ. № 11. ა—1536—11

ექიმი

მ. წინამძღვრიშვილი

ყ. ორდინატორი ხარკ. უნივ. და საშედიც. ინსტ-ის შინაგან სნეულებათა კლინიკებისა. გულისა, ფილტვისა და სისხლის სნეულებიანს სპეციალურად. იღებს: დილით 10—12 საათამდე და საღამოს 5—7 საათამდე, ყოველ დღე, გარდა კვირისა. ელისაბედის ქუჩა № 7, ვორონცოვის ძეგლის ახლო, სასტუმრო „ბონ-მონდის" პირდაპირ. ო—1018—20

მარტის 20 გაიხსნა ახალი

საეკურნალო

უოთლბმარ ამბათმყოფთათვის

ექიმ ე. მ. მეინარიშვილის და ლ. მ. ნაზარეტიანცის

საავადმყოფოში იარსებებს კბილის საექიმო კაბინეტი ხელოვნურ კბილების ტექნიკურ ლაბორატორიით.

მიხეილის პროსპექტის და („კირიჩნის" ქუჩ. კუთხე № 22 შესავალი კირიჩნი ქუჩიდან). ტელეფონი 10—87.

ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე დილის 9 საათ. ნაშუადღევის 3 ს-დე.

ვენერიულ ავადმყოფების მიღება— საღამოს 4-დან—8-მდის. ქალების და ბავშვების მიღება 4—5 საათამდე.

ღარიბები მიიღებიან კვირაობით, 10—12-მდე უფასოდ.

ხამკ... ნალი კაბინეთი ექიმ

ალექსანდრე დავითის ძის

პეპელიასი

იღებს კანისა, ვენერიულის და სიფილისით ავადმყოფებს (914-ს და 606-ს შეშხაპუნება) ავადმყოფთა მიღება ქალებთა და ბავშვთათვის 4—5 დანარჩენები 5—8 საათამდე საღამოთი. მიხეილის პროსპექტი № 116 სასტუმრო „ნოვის" პირდაპირ ტელეფონი 14—28.

დეპარტამენტის მედიცინის

მოსე ანთიმოსის ძე

კალანდარიშვილი

უმცროსი ექიმი იმპ. კადეტთა კორპუსისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფებს მიიღებს დილის 8—9-მდე საღამოს 5—7. ტელ № 17—21.

ექიმი

დიმიტრი (რაჟდენ) იოსების ძე

ჟორდანია

სწამლობს შინაგან და ვენერიულ ავადმყოფობით, სიფილისი და მისი შედეგები, სისხლ ნაკლებობა, ქრონიკული მალარია და ქრონიკული ტრიპერი საღამოს 5—7 საათ. კვირის გარდა. გოგოლის ქუჩა № 6, დიდუბე. ტელეფონი 14—37

1ო—960—28

ქ. გორი

ექიმი

ა. მ. ელიოზიშვილი

დაბრუნდა და განაახლა ავადმყოფების მიღება ძველ ბინაზე (ერთობის ქუჩა სახლი ზაალიშვილისა).

(10—1522—9)

დედა

ხუთ მოქმედებიანი პიესა.

(გაგრძელება იხ. „საქართველო" № 70.)

მოქმედება II.

(სცენაზე მაღალი, ძველებური, მაღალგვირგვინიანი, თლილი ქვით ნაგები სიდამურიძიანთ დარბაზია. თეთრ ფარდიანი თახჩების თავები ჩუქურთმიანი თაღებით აქვს შეკრული. თაროზე ძველებური პურჭელი მოსჩანს. წყვილი დედაბოძი თავისი ფარითა მხრებით და საკოჭე ბალიშებით ლამაზად დევგმარებს მოაგონებს. ერთის ბოძს უკან მოხარატებული კიდობანი მოსჩანს. დარბაზის მთელ სიგძეზე, კედელთან, ფარდაგებით დაფენილი და სუზანით მორთული დიდი ტახტია გამართული. ბოძებს შუა, გვირგვინის პირდაპირ როდამი ჩაკეცებულა და გვანჯასტაში რაღასაც ნაყავს; გვერდით ტყავის ყდიანი პატარა წიგნი უძევს. იქვე ახლოს როდამის ექვსის წლის ობოლი შვილიშვილი, კაკო, მოთავსებულა და რაღასაც ჩხირკედელაობს).

კაკო. დიდედო, მე წავულებ სერაბით წამალსა!... გაგუნამ მითხრა, მოდი ხოლმე არაკებს გეტყვიო; როცა მოვრჩები ურემსაც გაგიკეთებო.

როდამი. არა, შვილო, წამალს, ნენე მოვა, და ის წაიღებს. მე და შენ კი ჩვენ ბაღში ყვაილებს ბლახი მოვაშოროთ და მოვრწყათ, რომ მალე ...იშალოს და შენის დედისა და მამის ...ლავზე წავიღოთ... შენ ხომ გიყ...ს, ყვაილების ალერსი?

...კო. დიდედო, დედა და მამა გა...ნ, მე რომ ყვაილები მივუტანო?

როდამი. მაშა, მაშა!.. როცა კი ყვაილებს მიიტან საფლავზე, ისინი ზევიდან დაგინახავენ და გაეხარდებათ... როცა ცუდ რამეს გააკეთებ, ძალიან ეწყინებათ.

კაკო. დიდედო, ღმერთმანი, იმ დღეს ბიჭთან რომ ჩხუბი მომივიდა იმის ბრალი იყო!.. ღმერთმანი, ტყუილს არ ვამბობ (დარბაზის კარი იღება და ნენე შემოდის).

როდამი. ოჰ, ნენე, მოხვედი?..

ნენე. დილა მშვიდობისა, ჩემო ბატონო!

როდამი. (ამოოხვრით) ღმერთმა მშვიდობა მოგცეს!.. სად ხარ აქამდის? რამდენი ხანია წამალი მოვამზადე... აი ახლა მეორე პირობას ვაკეთებ.

ნენე. ღმერთმა დიდიხნის სიცოცხლე მოგცეს, ბატონო!..

როდამი. (სახე უნაღვლიანდება. თავისთვის) რა საშინელი სიმწარით სავსე სიცოცხლე (ხმა მაღლივ). ნენე, აი მანდ, ტახტზე, ნახე, ქაღალდშია გახვეული... როგორ არის გაგუნა?

ნენე. (წამალს იღებს) ერთი-ორი ამისთანა წამალი და ფეხზე წამოდგება.

კაკო. დიდედო, წავყვები ნენეს?

როდამი. ყვაილები შვილო?

(ნენე მიდის)

კაკო. ჰო, მართალია, დამავიწყდა (დაჩუმდება თავის საქმეს უბრუნდება. პატარახანს უკან). დიდედ, გაგუნამ სთქვა, მამაშენი კაი კაცი იყოვო. კაი კაცი იყო ჰა, დიდედო?

როდამი. ჰო, შვილო, კაი კაცი იყო.

კაკო. დედა?

როდამი. დედაც.

კაკო. მაშ მეც კაი კაცი უნდა გამოვიდე... გაგუნამ თქვა, მამაშენი ყველას უყვარდაო, მეც, როცა კაი კაცი ვიქნები, ყველას ვეყვარები.

(კარი იღება და დარბაზში ევროპიულად ჩაცმული ახალგაზრდა შემოდის. თეთრ პიჯაკზე უნივერსიტეტის ნიშანი უკეთია. ერთ ხელში პატარა ჩემოდანი უჭირავს, მეორეში მონოგრამებით შემკული ჯოხი. ცხვირზე პენსნე აქვს წამოცმული, ჰხურავს კატელოკი).

როდამი. (გახარებული) შვილო, ბენო!.. (ზეზე წამოიჭრება და ახალ მოსულისაკენ გაექანება. უნდა გადაეხვიოს!)

ბენო. (დედის ხელებს აიცილებს) დაიცა, დედი, ტანისამოსი არ გამიჭუჭყიანო (ჯოხსა და ჩემოდანს ტახტზე დასდებს და როდამს მარტო ხელს ჩამოართმევს).

როდამი. (უკმაყოფილოდ) მერე, ვერ გაგიცნები?!

ბენო. (ცხვირსახოცით ხელებს გაიწმენდს და ქუდს მოიხდის. მარცხენა საფეთქელსა და კინკრიხოს მხრიდან თმას გადმოიღებს და მელოტ კეფას დაიფარავს). არა, დედი, ქალაქში მალე უნდა დავბრუნდე.

როდამი. (გულდაწყვეტილი) მერე, დედასთან ერთი ორი დღე მაინც არ უნდა დარჩე?!

ბენო (ყურს არ ათხოვებს. კაკოს) გამარჯობა! (პაუზა) რატომ პასუხს არ მაძლევ?

კაკო (გაბრუნებული) შენ ცუდი კაცი ხარ. რატომ დიდედას არ აკოცე?

როდამი (გულმობრუნებული კაკოს) მოდი შვილო, ძიას ხელი ჩამოართვი!

კაკო (ხელებს უჩვენებს) ჭუჭყიანები მაქვს.

როდამი (კაკოს თავს აწებებს. ბენოს) დაღალული იქნები, შვილო! დიდი ხნის ნამგზავრი... დაჯე, დაისვენე.

ბენო არა, ათი დღეა ქალაქში ვარ... საკმაოდ დავისვენე; მოვედი, გნახო და საღამოს მატარებლით ისევ უნდა წავიდე.

როდამი (თავისთვის დაღონებული) ათი დღის შემდეგ მოვაგონდი!.. მხოლოდ ათი დღის შემდეგ!.. ყ...ჩადს უფრო ვუყვარვარ.

ბენო (პატარა წიგნს ათვალიერებს) დედი, შენ კიდევ კარაბადინებს ჩასცქერი? რა ლამაზი ხელნაწერია!.. იშვიათია! კაი ფულებს მისცემენ.

როდამი. (შეკრთება) რას ამბობ შვილო, ეგა და სხვა კიდევ სახსოვარია! განსვენებულმა დედაჩემმა მიანდერძა.

ბენო ეჰ, შენცა ერთი დედაჩემო, რომელსაც უნდა იყო ავეთი ცრუმორწმუნე! (დარბაზს თვალს მიავლ-მოავლებს) დედი, არა სჯობია ამ დარბაზს გვირგვინი მოახადო და კრამიტი დახურო, ე სანათურები კიდევ, კედლები გაანგრიო და იქ გაუკეთო?

როდამი. უი, თვალები კი დამიდგა! მაგას რას მეუბნები შვილო? რას საჭიროა კრამიტი ან გვირგვინის მოხდა, როცა რაც უნდა დიდი თავსხმა იყოს, ამ ჭერს ერთი წვეთიც არ გაუვარდება. ხედავ როგორი აქვს კოპები და საშუბლეები დაწყობილი. ამ დარბაზის ბანი ჩვენი წოწოლა მთის კალთებივით არის დაქანებული და წყალი ერთი ბეწო ხანსაც არა ჩერდება ხოლმე ზედა. სინათლეც კარგი ჩამოდის გვირგვინიდან.

ბენო. ეჰ დედი, დედი, რა კონსერვატორი რამე ხარ!..

კაკო (გაჯავრებული) შენა ხარ თუ კარგია!

როდამი (კაკოს) სუ შვილო, შენი საქმე რაღაა დიდების ლაპარაკში ჩარევა (ბენოს). ესა ვარ შვილო, რაცა ვარ. შენსა და ჩემს მამა-პაპას და მეც რაც შევეძლო, ის გავაკეთე. შენ კიდევ... ცოტა ადგილები გვაქვს?! როგორიც მოგეწონოს ისეთი სახლები აიშენე... (უცბად) ე რა ღმერთი გამიწყრა! ხომ მშიერი იქნები? მოვამზადო რამე (კარეთ გასვლას აპირობს, მაგრამ შორიდან ყრუდ ხმაურობა შემოისმის, შეჩერდება და ყურს უგდებს).

ბენო. ლეოს ამბავი მითხარი, დედი!

როდამი. (ხელს ჩაიქნევს) ეჰ, ნუღარ მკითხავ! გაიარე არიფისში და ბავშვიც გიამბობს იმის ოინებს. (შორიდან ხმაურობა თანდათან ძლიერდება და ახლოვდება, როდამს სახე უღვრიმება. ცოტა ხნის შემდეგ ხმაურობა დარბაზის კარებთან გაისმის. ბენო გაკვირვებულია).

ერთი ხმა. (გარედან) ნელა, ბიჭო, ნუ ანჯღრევ!

მეორე ხმა. დაუკაკუნე!

მესამე ხმა. არიფისში აღარ გვეცხოვრება, აღარ! ღამის არის ყველა ამოგვწყვიტონ! განა ისე გაივლის კვირა, რომ ერთი-ორი მაინც არ დაიჭრას, ან არ მოკლას! ნეტა რა დავაშავეთ, შე დალოცვილო ღმერთო, ისეთი?

მეოთხე ხმა. როდამ! (დარბაზის კარი იღება და სოლა თავს შემოჰყოფს).

სოლა. გამოგვხედე! გვიშველე!

როდამი. (მწარედ ბენოს) გინდა, შვილო, გაიგო ლეოს ამბავი? წამო გარეთ (ხელს კარებისაკენ გაუშვერს). დი იქ ნახავ...

ფარდა

(შემდეგი იქნება)

ან-ბანი